

Pocta MUDr. Zdeňkovi Mechlovi, CSc.

To, co víme a umíme dnes, platí jen pro určitý čas, než zase objevy vědy změní názor na etiologii choroby a její léčení.

Zdeňěk Mechl

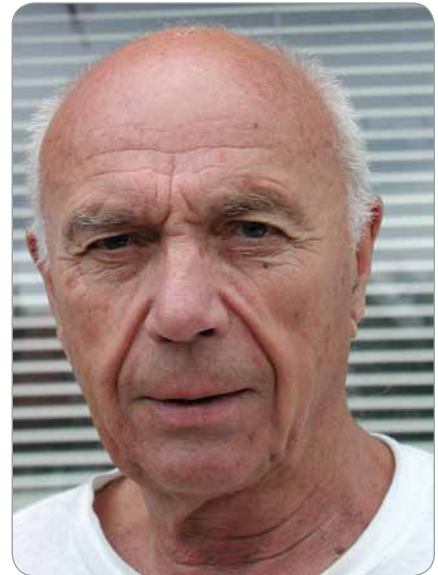
Devadesátiletý jubilant MUDr. Zdeňěk Mechl, CSc., přednášející na univerzitě v Kuvajtu, spoluvytvářel po celý svůj aktivní věk svými iniciativami a četnými aktivitami moderní onkologii. Atribut moderní/progresivní patří neoddelitelně k jeho celoživotní praxi lékaře – výzkumníka, učitele, organizátora, reprezentanta, odborného spisovatele... Jeho uplatňované profesní zásady byly mnohovrstevnaté a náročné: permanentní pohyb léčby spojený s výzkumem, pracovní nadšení a vytrvalost, inteligence, originalita, kreativita, invence, cílevědomost, komunikace s odborníky i s laickou veřejností. Stále studovat, zkoumat, léčit a k tomu všemu učit další, psát do odborných časopisů. Stejně nároky k sobě i k ostatním. U spolupracovníků ho především zajímalo, co umí, co chtějí dělat, čeho chtějí dosáhnout, jak umí samostatně myslet a rozhodovat. Takové profesionály měl Mechl rád kolem sebe a ve svém pracovním týmu.

V historii onkologické medicíny, a nejen té brněnské, je Mechl výraznou individualitou. S výše vyjmenovanými zásadami nastupoval v roce 1953 (po promoci na LF MU v Brně) nejprve na místo internisty v Ostravě. Velkou životní příležitostí byl pro Mechla v roce 1957 Masarykův onkologický ústav v Brně. Bylo to v čase velkých změn ve výzkumu i v léčbě onkologických onemocnění, ale také v organizaci a řízení ústavu. Při ústavu tehdy pracovala Morávkova výzkumná laboratoř, v době Mechlova nástupu vedená MUDr. Z. Bradou a po něm prof. RNDr. J. Kovaříkem, DrSc. Mechl se stal na pracovišti základního výzkumu častým návštěvníkem, jeho výsledky ověřoval v klinické praxi. Kovařík posléze zhodnotil Mechla jako předního pracovníka po stránce medicínské, vědecké i manažerské. Nebylo mnoho těch, u nichž se propojil medicínský zájem

o pacienta s humánně etickým přístupem, se zájmem o vědecko-výzkumnou činnost a se schopností uplatňovat nové poznatky v klinické praxi. To všechno Mechl výrazně zhodnocoval od počátku, zvláště pak od 70. let, kdy se onkologie specializovala (v ústavu vzniklo chemoterapeutické oddělení) a špela k samostatnému klinickému oboru (1974). Obojí bylo pro Mechlova práci podnětné, nově zřízené oddělení vedl jako primář a usilovně hledal a zaváděl nové léčebné postupy. Zaujala ho tehdy nová myšlenka – využít v léčbě maligního melanomu, jemuž se věnoval od r. 1963, nespecifickou imunoterapii. Na pracovišti experimentoval s imunomodulační látkou BCC. Výsledky nebyly sice jednoznačně pozitivní, ale tehdy bylo cenné poznání, že imunoterapie je nosná.

Od roku 1963 pracovala v ústavu i Mechlova zásluhou komise pro melanomy (první u nás) a tato exkluzivita mu vynesla členství ve skupině pro léčbu maligního melanomu při WHO (1968), vedené milánským profesorem U. Veronesim, a brněnskému ústavu nebývalý rozjezd – četné kontakty se špičkovými zahraničními onkology, kterým Mechl dokázal nabídnout řadu možností ke spolupráci. Mj. zorganizoval britsko-československé sympozium (1979), kterého se účastnilo na 20 renomovaných britských onkologů všech heterogenních problematik, do Brna přivedl členy programu WHO Melanoma Programme dokonce dvakrát (1977, 2001), organizoval stáže u zahraničních odborníků pro mladé kolegy.

V době existence Výzkumného ústavu klinické a experimentální onkologie, ve slavném desetiletí vysoce specializovaného postavení ústavu v české onkologii (1976–1986, řídil ho prof. MUDr. Jaroslav Švejda, DrSc.), se mj. i Mechlova zásluhou stal ústav metodickým onkologickým centrem, k čemuž sám přispěl četnými aktivitami přesahujícími jeho pracovní povinnosti – vydáváním metodických listů *Chemoterapia Oncologica* pro léčbu jednotlivých diagnóz, organizováním přednášek a stáží pro terénní

onkology, protože byl přesvědčen, že onkologická péče se zlepší, když budou terénní lékaři dobře informováni a soustavně vzděláváni. Spolupráce s lékaři první linie přivedla Mechla k myšlence vydávat odborný časopis se srozumitelnými informacemi pro kliniky i praktické lékaře – s týmem spolupracovníků začal vydávat *Klinickou onkologii* (1986), do níž také často psal. Touha sofistikovaně léčit a nezaostávat za světem přivedla čínorodého Mechla k pořádání Brněnských onkologických dnů, jejich nultý ročník se konal v roce 1977 na Žlutém kopci.

Mechlovo jméno bylo mezi světovými onkology známo, zvláště pak poté, kdy se stal vedle Ing. F. Kisse jedním z hlavních hrdinů v příběhu brněnské cisplatiny – při vývoji, výrobě a klinickém ověřování českého cytostatika *Platidiamu* (vyráběla ho Lachema Brno), registrovaného v Československu v roce 1981, pouhé tři roky po USA. Cesta byla komplikovaně složitá, ale úspěch byl velký, doslova světový. Následovala členství v zahraničních vědeckých společnostech – ve WHO, ESHO, SEEEOG, EACR, EUSOMA, v Akademii věd v New Yorku, v onkologické společnosti v Kuvajtu (v letech 1992–1998 tam Mechl vybudoval na Cancer Control Center moderní onkologické pracoviště, kde se nakonec léčili i kuvajtské boháči). To vše zna-

menalo pro Mechla i pro jeho domovský ústav uznání i poctu. Návštěvy onkologických společností a pracovišť ve více než 30 městech zemí tzv. východního i západního bloku byly nejen výměnou zkušeností, poměřováním úrovně domácí onkologie, ale také sympatickou prezentací české onkologie a brněnského ústavu za hranicemi země.

Snad k posledním aktivitám vitálního lékaře, výzkumníka a organizátora MUDr. Zdeňka Mechla patří jeho angažmá v organizaci brněnské onkologie v programu virtuálního akademického Univerzitního onkologického

centra (1999) cíleného na zkvalitnění komplexní onkologické péče o nemocné se zhoubnými nádory v Brně, ale i na dalších onkologických pracovištích, která se k UOC přidávají. Mechlova spolupráce při realizaci programu, jehož duchovním otcem byl prof. MUDr. Jan Žaloudík, CSc., demonstrovala Mechlovy průniky do akademického světa.

Navzdory vysokému věku neztrácí MUDr. Zdeněk Mechl, CSc., kontakt se svými kolegy ani s onkologií. Jeho odkaz je živý – stále vychází Klinická onkologie, každoročně se konají Brněnské onkologické dny, v odborných knihovnách

jsou dostupné časopisy s Mechlovými články (je jich více než 70 spoluautorských, více než 110 napsal sám), včetně tří monografií (ve spolupráci s I. Kozou vydal Příručku praktické chemoterapie, na univerzitě v Kuvajtu vyšly v rámci ESO Chemotherapy of malignant diseases a Chemotherapy for advanced cancer).

Mechl je příkladem i vzorem, žije dál ve svých žácích. Za jeho celoživotní práci v onkologii mu patří obdiv, úcta a poděkování. Přejeme zdraví a stálou radost ze života.

doc. PhDr. Věra Linhartová, CSc.

Masarykův onkologický ústav v Brně
Vás srdečně zve na

SLAVNOSTNÍ CELOÚSTAVNÍ SEMINÁŘ

pořádaný při příležitosti

90. narozenin MUDr. Zdeňka Mechla, CSc.,
nestora české onkologie

Seminář se uskuteční dne **24. 10. 2018 ve 14 hod.** v přednáškovém sále ve 4. patře Švejdova pavilonu Masarykova onkologického ústavu, Žlutý kopec 7.

Program:

Úvodní slovo

prof. MUDr. Jan Žaloudík, CSc., ředitel MOÚ

a

prof. MUDr. Rostislav Vyzula, CSc., přednosta KKOP MOÚ

Nezapomenutelné okamžiky se Zdeňkem Mechlem

MUDr. Božena Augustinová, CSc., MOÚ

MUDr. Dagmar Brančíková, FN Brno

A jak jsem to viděl já ...

MUDr. Zdeněk Mechl, CSc., emeritní člen VR MOÚ

Slovo závěrem

doc. MUDr. Marek Svoboda, Ph.D., náměstek ředitele MOÚ pro vědu, výzkum a výuku